

Fiszka źródłowa

Prawo międzynarodowe

Część modułu/D

1/ Problematyka

Opracowanie dotyczy rozwiązań międzynarodowych w zakresie edukacji włączającej. Wskazuje ono tendencje rozwojowe regulacji międzynarodowych w zakresie edukacji włączającej.

We wszystkich dokumentach najważniejsze miejsce zajmuje kwestia edukacji jako prawa podstawowego wszystkich ludzi, niezależnie od rasy, płci, miejsca zamieszkania, niepełnosprawności.

Źródłem opracowania są dokumenty prawne w szczególności ONZ, UE i Rady Europy.

2/ Kontekst

I. Rozwiązania międzynarodowe

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka ONZ (1948) [[L]] [[SEP]]

Deklaracja przyznaje każdemu prawa i wolności w niej zawarte na zasadzie równości i z prawem do ochrony przed jakąkolwiek dyskryminacją. W zakresie edukacji stanowi m.in., że każdy człowiek ma prawo do nauki bezpłatnej na poziomie podstawowym, nauka podstawowa jest zarazem obowiązkowa. Oświata na wyższych szczeblach jest powszechnie dostępna, w tym studia, które są dostępne dla wszystkich na zasadzie równości w zależności od zalet osobistych (art. 26).

Konwencja Praw Dziecka ONZ (1989) [[L]] [[SEP]]

Konwencja przewiduje prawo dziecka do nauki i stopniowego realizowania tego prawa na zasadzie równych szans bez jakiegokolwiek dyskryminacji, w tym ze względu na niepełnosprawność (art. 2 i art. 28).

Światowa Deklaracja Edukacji dla Wszystkich UNESCO (1990) [[L]] [[SEP]]

Priorytetem UNESCO stało się zaspokojenie podstawowych potrzeb edukacyjnych wszystkich ludzi. W celu wdrożenia niezbędnych środków i działań wymagano opracowania

i wdrożenia środków zaradczych i działań, które miały zwrócić uwagę m.in. na osoby niepełnosprawne.

Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych ONZ (1993)

Dokument zawierał zobowiązanie władz publicznych do organizacji edukacji w warunkach integracji. Stanowił m.in., że nauczanie osób niepełnosprawnych powinno być integralną częścią ogólnokrajowych planów oświatowych oraz być uwzględniane przy opracowywaniu programów szkolnych i organizacji szkół.

Deklaracja z Salamanki - Wytyczne dla Działań w zakresie Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych (1994)

Deklaracja podkreślała m.in., że dzieci posiadające szczególne potrzeby edukacyjne muszą mieć dostęp do zwykłych szkół, które powinny przyjąć je w ramach prowadzenia nauczania stawiającego dziecko w centrum zainteresowania i mogącego zaspokoić jego potrzeby.

Deklaracja zawierała ogólne wskazówki w planowaniu działań dotyczących specjalnych potrzeb edukacyjnych, które winny być dostosowane do regionalnych uwarunkowań.

Konwencja Praw Osób Niepełnosprawnych (2006)

Na mocy Konwencji Państwa są zobowiązane zapewnić włączający system kształcenia umożliwiający integrację na wszystkich poziomach edukacji i w kształceniu ustawicznym.

Konwencja podkreśla m.in. konieczność wprowadzenia racjonalnych usprawnień, zgodnie z indywidualnymi potrzebami, zapewnienia skutecznego, zindywidualizowanego wsparcia, w ramach powszechnego systemu edukacji.

Państwa zostały zobowiązane m.in. do ułatwiania nauki alfabetu Braille'a, alternatywnego pisma, wspomagających (augmentatywnych) i alternatywnych sposobów, środków i form komunikacji i orientacji oraz umiejętności poruszania się, ułatwiania nauki języka migowego.

Zwrócono również uwagę na zatrudnianie nauczycieli niepełnosprawnych.

II. Rozwiązania europejskie

Europejska Konwencja Praw Człowieka Rady Europy. Protokół nr 1 do Konwencji z 1952 r.

Nikt nie może być pozbawiony prawa do nauki. Wykonując swoje funkcje w dziedzinie wychowania i nauczania (...) (art. 2 Protokołu nr 1 do Konwencji)

Karta Praw Podstawowych UE

Unia uznaje i szanuje prawo osób niepełnosprawnych do korzystania ze środków mających

zapewnić im samodzielność, integrację społeczną i zawodową oraz udział w życiu społeczności (art. 26).

Europejska Strategia w Sprawie Niepełnosprawności 2010–2020

Promuje włączenie dzieci niepełnosprawnych w proces edukacji w szkołach ogólnodostępnych oraz konieczność zapewnienia im w tym celu indywidualnego wsparcia.

Europejska Agencja ds. Specjalnych Potrzeb i Edukacji Włączającej (powołana w 1996 r. niezależna organizacja ustanowiona przez kraje członkowskie)

Realizuje m.in. projekty, których celem jest wymiana doświadczeń krajów członkowskich i upowszechnianie dobrych praktyk oraz opracowywanie rekomendacji dla polityk krajowych w tym obszarze.

3/ Cel (celowość)

Część P jak przedstawienie problemu, zdefiniowanie i określenie granic – opracowanie przedstawia regulacje międzynarodowe, które początkowo zwracały uwagę wyłącznie na dostęp do edukacji na zasadzie równego traktowania, by w końcu dostrzec problem segregacji i konieczność kształtowania rozwiązań integrujących, a z czasem włączających.

4/ Ograniczenia

Edukacja włączająca wymaga upowszechnienia wiedzy nt kształcenia w systemie edukacji włączającej co wymaga czasu związanego w przeszkoleniem nauczycieli i zmianą systemu ich edukacji.

Organy prowadzące szkoły muszą zdobyć wiedzę nt odpowiedniego wyposażenia i organizacji pracy w systemie edukacji włączającej.

Należy też pamiętać, że przez edukację włączającą w środowisku rodziców /co nie jest przez wszystkich powszechnie akceptowane/ rozumie się również tzw. „włączenie przestrzenne” polegające na tym, że dzieci z niepełnosprawnością intelektualną i całościowymi zaburzeniami rozwoju uczą się w mniejszych klasach na terenie placówki ogólnodostępnej.

5/ Perspektywy

Aby minimalizować wskazane ograniczenia należy pogłębiać prawne zobowiązania międzynarodowe i europejskie do realizacji edukacji włączającej, aby zasięg opisywanej metody mógł zostać rozszerzony.

Należy monitorować przestrzeganie prawa międzynarodowego.

Dodatkowe uwagi:

Brak uwag.